

висини комуналних такса СО Титово Ужице, који предвиђа различите висине таксе у зависности од тога да ли се седиште организације односно задруге налази на територији ове или друге општине, повређено је начело о равноправности радних људи и организација удруженог рада на јединственом југословенском тржишту, изражено у члану 90. Устава СР Србије. Осим тога, одредбе Тарифе о висини комуналних такса СО Титово Ужице и Тарифе комуналних такса СО Чајетина, по оцени Суда, нису сагласне са Законом о комуналним таксама („Службени гласник СРС“, бр. 25/79, 40/82 и 20/84). Ово стога што су прописане различите висине комуналних такса за фирму обвезницима који обављају исту делатност, а наведеним законом дата је могућност прописивања различитих висина таксе за истакнуту фирму само уколико се ради о различитим врстама делатности (члан 6, став 1. Закона), с тим што је изричито прописано да вредност предмета, обим извршеног промета или оствареног прихода нису од утицаја на утврђивање висине комуналних такса (члан 5, став 2. Закона).

На основу изнетог одлучено је да укине спорне одредбе.
(*Одлука Уставној суда Србије ИУ-194/88 од 29. 9. 1988.*)

Припремио Томислав Вељковић

ОДЛУКЕ ВИШЕГ ПРИВРЕДНОГ СУДА СРБИЈЕ

Коме припада робни жиг после издвајања основне организације
удруженог рада из састава радне организације

Тужилац и туженик су били удружени као основне организације у саставу исте радне организације.

Након дугогодишњег заједничког рада тужилац се издвојио из састава радне организације и конституисао као самостална радна организација а и туженик се такође конституисао као посебна радна организација.

У време док су тужилац и туженик били удружени и заједнички пословали у оквиру исте радне организације, тужилац је заштитно и регистровао код Савезног завода за патенте на своје име робни жиг „СТОМАКЛИЈА“.

И туженик је користио заштићени робни жиг тужиоца док су били удружени, и стављао у промет своје производе под овим заштићеним жигом.

Али, када се тужилац издвојио из састава радне организације а и туженик осамосталио, тужилац је затражио од туженика да престане да користи његов заштићени жиг.

Када туженик није поступио по захтеву тужиоца, овај се обратио тужбом суду са захтевом да се забрани туженику даље коришћење и вређање тужиоцевог заштићеног робног жига.

Имајући у виду значај робног жига за пословање радне организације, овде се поставља интересантно питање — коме припада робни жиг када су га употребљавале удружене основне организације па се касније једна основна организација издвојила и осамосталила а и друга основна организација се такође осамосталила као посебна радна организација и по ком критеријуму се има извршити подела права на жиг код разграничења заједничке имовине.

Одговор на ово питање није ни једноставан ни лак.

У конкретном спору првостепени суд је усвојио захтев тужиоца па је пресудом забранио туженику да врши радње којима се чини повреда робног жига тужиоца у графичком решењу и речи „СТОМАКЛИЈА“ на било који начин и било којим путем, да се пресуда објави у дневном листу „ПОЛИТИКА“ на трошак туженика а да туженик плати тужиоцу 67.700. динара на име трошкова. Истом пресудом одбијен је противтужбени захтев да се утврди да туженик има право да производи и продаје ракију под заштићеним жигом „СТОМАКЛИЈА“.

Туженик побија пресуду и истиче да и туженик има право да своје производе ставља у промет под тужиочевим жигом, па је предложио да се пресуда укине а предмет врати на поновни поступак.

Тужилац је у одговору на жалбу предложио да се жалба као неоснована одбија а пресуда потврди.

Виши привредни суд је одбио жалбу и потврдио првостепену пресуду.

Из образложења:

„Првостепени суд је у спроведеном поступку правилно утврдио да је тужилац код Савезног завода за патенте дана 15. II 1980. у регистар жигова уписао на своје име робни жиг за продају свог производа специјалну природну ракију траварицу јачине 40% под називом 'СТОМАКЛИЈА' и тиме, извршио заштиту свога жига у речи и графичком решењу под знаком 'СТОМАКЛИЈА' и да ова заштита траје од 14. 12. 1979. до 15. 2. 1990. Суд је утврдио да је туженик почео да производи ракију и продаје је под називом 'СТОМАКЛИЈА' од 10. 6. 1987.

Тужилац је тужбом затражио да се забрани вршење радњи којима се врши повреда тужиоцевог заштићеног жига на било који начин и било којим путем.

У току поступка туженик је поднео противтужбу којом је затражио да се утврди да туженик има право да производи и продаје ракију под називом 'СТОМАКЛИЈА'.

У поступку је утврђено да је тужилац поднео тужбу у року од три године од дана када је сазнао да је туженик повредио тужиоцево право на жиг, тј. када је тужилац сазнао да је туженик почео да производи и продаје ракију под називом 'СТОМАКЛИЈА' (чл. 121. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања „Сл. лист СФРЈ“, бр. 34/81).

На основу правилно утврђеног чињеничног стања првостепени суд је правилно применио материјално право када је на основу чл. 117. и 119. наведеног Закона нашао да је тужбени захтев основан а да противтужбени захтев није основан, па је правилно и поступио када је забранио туженику да и даље вређа тужиоцев заштићени жиг и да се пресуда објави на трошак туженика а да туженик плати тужиоцу трошкове спора, па је другостепени суд прихватио овакав став првостепеног суда.

Суд није могао да прихвати као основане наводе жалбе да туженик има право да продаје ракију под знаком 'СТОМАКЛИЈА' јер је то чинио последњих четрнаест година. Ово са разлога што туженик није пружио доказ којим би потврдио тај навод, а није пружио доказ да има ма какво право над тужиоцевим заштићеним жигом.

Суд је пошао од чињенице да је спорни жиг заштићен на име тужиоца и да је тужилац једини титулар права на заштићени жиг 'СТОМАКЛИЈА' и да та права није пренео на туженика и да тужиоцево право на жиг делује према свима па и према туженику који се јавља као посебна радна организација тј, посебан правни субјект са својством правног лица.“

Као што се из изложеног види, судови су заузели став да право на жиг припада ономе ко је жиг заштитио на своје име и ко је жиг користио за промет свога производа више година. Туженику је забрањена употреба заштићеног жига јер је исти почео користити без одобрења титулара права на жиг које је потребно без обзира што су тужилац и туженик као основне организације удруженог рада биле удружене у исту радну организацију, пошто се ради о два различита правна субјекта са својством правног лица од којих свако поред заједничке имовине има и своју посебну имовину, односно посебна права.

Овакве и сличне ситуације појављивале се и код промена које ће настајати према Закону о предузећима (издвајање дела предузећа), па се зато препоручује да се регулишу материјална права на жиг и право његове употребе јер од тога често може зависити делатност једног предузећа.

(Пресуда Вишег привредног суда Србије, Пж-6128/88 од 27. XII 1988)

**Затегна камата на девизни дуг исплаћен у динарској
противвредности**

Првостепени суд је обавезао туженика да плати тужиоцу камате на плаћени дуг са дошњом према стопама из Одлуке СИБ-а о стопама затезних камата.

Благовременом жалбом туженик побија пресуду у делу о каматама и истиче да тужиоцу не припада право на камате по Одлуци СИВ-а јер се овде ради о плаћању девизног дуга који је исплаћен у динарској противвредности па тужиоцу припада право на камате по стопи која се плаћа на девизни дуг.

Виши привредни суд је уважио жалбу, пресуду преиначио и тужиоцу признао камате по стопи која се плаћа на девизни дуг.

Из образложења:

„Из доказа који се налазе у списима утврђено је да је тужичево потраживање у овој парници накнада за извршену услугу — продате авионске карте за потребе туженикових радника и то у девизама 1.218 УСА долара, а који износ је туженик платио тужиоцу у динарској противвредности по курсу на дан исплате и то дана 12. IV 1988. Није спорно да је туженик био у доцњи са плаћањем дуга од 28. јула 1987. до 12. IV 1988. када је дуг плаћен.

Према становишту другостепеног суда, првостепени суд је погрешно применио материјално право, када је обавезао туженика да плати тужиоцу камате по Одлуци СИВ-а. Ово са разлога што се овде ради о девизном дугу од 1.218. УСА долара, и без обзира што је исплаћена динарска противвредност девиза, дуг је био девизни па се камата има досудити као на девизни дуг а не по Одлуци СИВ-а, као да се ради о динарском дугу.

Имајући предње у виду, другостепени суд је преиначио пресуду у делу о каматама, тужиоцу досудио камате по стопи од 8% као на девизни дуг, а одбио захтев за већи износ камата.“

Према томе, странка којој је исплаћена динарска противвредност девизног дуга нема право на затезне камате по стопи из Одлуке СИВ-а већ на камате на девизни дуг.

(Пресуда Вишег привредног суда Србије, Пж-623/89. од 15. II 1989).

Стопа затезне камате код уговора у привреди израчунава се методом простог интересног рачуна од 100, а не применом комфорног метода

Првостепени суд је одржао, на снази платни налог за обрачунате затезне камате по стопама из Одлуке СИВ-а.

Благовременом жалбом туженик побија пресуду у овом делу и истиче да се овде не примењује метод простог интересног рачуна већ комфорна метода (комфорна камата) па је предложио да се пресуда преиначи у смислу навода у жалби.

Виши привредни суд је одбио жалбу туженика а пресуду као правилну потврдио.

Из образложења:

„Правилно је првостепени суд утврдио чињенично стање и правилно применио материјално право када је обавезао туженика да плати тужиоцу обрачунату затезну камату по стопи из Одлуке СИВ-а.

Ово са разлога што се у конкретном случају ради о обавези туженика да плати тужиоцу затезне камате јер је дуг платио са доцњом. Затезне камате код уговора у привреди обрачунавају се по стопи из Одлуке СИВ-а и то методом простог интересног рачуна од 100.

Суд није могао да прихвати навод жалбе као основан да се овде камата одређује и израчунава у смислу чл. 28 а. Закона о укупном приходу и то применом комфорног метода (комфорне камате). Ово са разлога, што се према становишту другостепеног суда комфорна метода (комфорна камата) примењује код израчунавања ревалоризационих камата на међусобна потраживања између организација удруженог рада када је то уговором или самоуправним споразумом или законом предвиђено. Ова стопа се може вољом странака одређивати за разлику од стопе затезне камате која се утврђује Одлуком СИВ-а која има императиван карактер па странке не могу уговорати висину стопе затезне камате.

У конкретном случају ради се о обрачуну затезних камата па је првостепени суд правилно поступио када је усвојио захтев тужиоца за обрачунате затезне камате по стопи из Одлуке СИВ-а.“

Према томе, затезна камата у случају доцње дужника, обрачунава се по стопи из Одлуке СИВ-а по методи простог интересног рачуна од 100, а не по комфорној методи. (Пресуда Вишег привредног суда Србије, Пж-840/89 од 15. II 1989)

**Само радници основне организације коопераната без удружених
земљорадника не могу донети одлуку о статусним променама и
престанку основне организације коопераната**

Првостепени суд је решењем дозволио упис предбележбе одлуке о оснивању Земљорадничке задруге која је настала издвајањем основне организације коопераната из састава Комбината.

Против овог решења благовремено су уложили жалбу Комбинат и ООУР-у и његовом саставу којом оспоравају одлуку о издвајању основне организације коопераната и оснивању земљорадничке задруге.

Жалиоци истичу да су радници основне организације коопераната без удружених земљорадника донели одлуку да основна организација коопераната престане да постоји и да се изврши трансформација Комбината тако што ће убудуће пословати као јединствена радна организација без ООУР-а и без основних организација коопераната, и зато сматрају да није било услова да се основна организација коопераната издвоји и оснује земљорадничку задругу, па су предложили да се одлука о оснивању земљорадничке задруге брише а да се упише у судски регистар Комбинат као јединствена радна организација без ООУР-а и без ООК.

Виши привредни суд је одбио жалбу а првостепено решење потврдио.

Из образложења:

„У конкретном случају у Пољопривредни комбинат удружиле су се основне организације удруженог рада и основне организације коопераната.

Промене у организовању ООУР-а тако што ће радна организације са ООУР-има да настави рад као радна организација без ООУР-а врше се према одредбама Закона о удруженом раду све до 1. I 1989, тј. до ступања на снагу Закона о предузећима, а након овог рока према одредбама Закона о предузећима и то тако што се сада може основати предузеће а не радна организација.

Промене у организовању основних организација коопераната врше се по одредбама Закона о удруживању земљорадника уз одговарајућу примену ЗУР-а. Ово важи и после ступања на снагу Закона о предузећима, јер је у чл. 192, ст. 3. Закона о предузећима предвиђено да су постојеће организације удруженог рада и заједнице, осим задружних организација и организација коопераната, као и других облика удруживања рада и средстава, чији се начин организовања уређује посебним законом, дужне да се организују и ускладе самоуправне опште акте с одредбама овог закона до 31. XII 1991. године.

На основу напред изложеног, а и на основу одредаба Закона о удруживању земљорадника, радници основне организације коопераната нису овлашћени да донесу одлуку о престанку основне организације коопераната. Напротив, после промене у организовању Комбината који је постао радна организација без основних организација удруженог рада, основна организација коопераната (због карактера средстава која су унели кооперанти) више нема са ким да се удружи и нужно мора да се издвоји из Комбината. Одлуку о издвајању доноси удружени земљорадници — кооперанти и радници основне организације коопераната.

Како основна организација коопераната сама не може да постоји то је једини начин ако хоће да задржи правни субјективитет да се организује као земљорадничка задруга.

Основна организација коопераната је правилно поступила када се издвојила из Комбината (да су испуњени услови за издвајање утврдио је и Основни суд удруженог рада) и када је основала земљорадничку задругу а првостепени суд је правилно поступио када је у судски регистар уписао предбележбу одлуке о оснивању земљорадничке задруге.“

Према томе, о престанку основне организације коопераната одлучују удружени земљорадници и радници основне организације коопераната а не само радници основне организације коопераната.

Основна организација коопераната има право да се издвоји из састава Комбината и да се организује као земљорадничка задруга пошто је земљорадничка задруга једини облик организовања земљорадника поред основне организације коопераната.

(Решење Вишег привредног суда Србије, Пж. 919/89 од 16. II 1989).

Припремио мр Јездимир Мићровић

ОДЛУКЕ СУДА УДРУЖЕНОГ РАДА СРБИЈЕ

Адаптација друштвеног стана

Радница је у предлогу за покретање поступка навела да је расподела средстава за решавање стамбеног питања доделом кредита извршена мимо реда првенства утврђеног ранг-листом. Предложила је да суд поништи одлуку Савета о додели кредита.

Основни суд удруженог рада у Београду је одлуком Ст. бр. 1699/87 од 24. маја 1988. године одбио стављени захтев раднице. Утврдио је да је кредит додељен раднику на првом месту ранг-листе. Радници — подносиоцу предлога, кредит није додељен јер ни она ни њен супруг нису носиоци станарског права на стану у друштвеној својини, те не испуњавају услове из члана 43. Правилника за доделу кредита.

Суд удруженог рада Србије је одлуком Сд. бр. 3542/88 од 19. октобра 1988. године одбио жалбу раднице и потврдио одлуку првостепеног суда. Пошао је од одредбе члана 13. став 1. тачка 1. и 2. Закона о финансирању стамбене изградње којом је предвиђено да се средства издвојена за финансирање стамбене изградње могу користити за давање зајма за изградњу, куповину и адаптацију станова и породичних стамбених зграда у својини или су-својини.

Према томе, средства издвојена за финансирање стамбене изградње не могу се користити за давање зајмова за побољшање услова становања у друштвеним становима. Основна школа та средства може, у смислу наведене одредбе Закона, користити за адаптацију станова у друштвеној својини, али у ту сврху не може давати зајмове.

Међутим, према одредби из члана 43. став 1. Правилника о решавању стамбених потреба, кредит се одобрава раднику ради изградње, проширења, адаптације и куповине стана или зграде која је у својини радника или у друштвеној својини. Према томе, самоуправним општим актом регулисани су одређени односи у додели кредита у супротности са законом.

Првостепени суд је дошао до закључка да је основно право релевантно питање за преушење ове самоуправне ствари, да ли би требало применити одредбу из члана 13. Закона о финансирању стамбене изградње или одредбе из члана 43. Правилника о решавању стамбених потреба. Самоуправним општим актом може се уредити одређени однос и изван димензија законског акта, који је јаче правне снаге. Самоуправни општи акт може да обухвати и уреди односе који нису уређени актом јаче правне снаге, али не може да регулише однос у супротности са законом. Стога је одлука Основне школе о додели кредита донета у складу са одредбама из члана 13. Закона о финансирању стамбене изградње.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Београду Стп. бр. 1699/87 од 24. маја 1988. године и одлука Суда удруженог рада Србије Сд. бр. 3542/88 од 19. октобра 1988. године).